

PROJEKT
Ustawa z dnia...

o jawności przychodów kościołów i związków wyznaniowych oraz o likwidacji ich przywilejów finansowych

Kierując się konstytucyjną zasadą wzajemnej autonomii i niezależności państwa, kościołów i związków wyznaniowych, każdego w swoim zakresie oraz zasadą równouprawnienia kościołów i związków wyznaniowych a także innymi zasadami konstytucyjnymi mającymi znaczenie dla finansów publicznych, w tym zasadami praworządności, pewności prawa, niedyskryminacji oraz równości,

- mając na uwadze, w odniesieniu do kościoła katolickiego, wyrażoną w Konkordacie między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską zasadę przyjęcia za punkt wyjścia w sprawach finansowych instytucji i dóbr kościelnych oraz duchowieństwa obowiązujące ustawodawstwo polskie i przepisy kościelne oraz

- dążąc do zagwarantowania realizacji konstytucyjnej zasady powszechnego obowiązku ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych,

uchwala się, co następuje:

Rozdział I. Zasada świeckości

Art. 1. Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań urzeczywistniającym zasadę oddzielenia kościołów i związków wyznaniowych od państwa przy zachowaniu wzajemnej autonomii i niezależności każdego w swoim zakresie.

Art. 2. Państwo i państwowe jednostki organizacyjne nie dotują i nie subwencjonują kościołów i innych związków wyznaniowych. Wyjątki od tej zasady regulują ustawy.

Art. 3. 1. Przysporzenia majątkowe dokonywane na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych przez organy administracji publicznej, państwowe osoby prawne, przedsiębiorstwa państwowe oraz spółki prawa handlowego, w których Skarb Państwa posiada przynajmniej 30% udziałów albo akcji są ewidencjonowane bez względu na ich wartość i cel.
2. Przez przysporzenie majątkowe należy rozumieć każde przeniesienie własności lub świadczenie, w szczególności darowizny pieniężne i niepieniężne, w tym także niematerialne, prawa, licencje, patenty, prawa autorskie, prawa do znaków użytkowych, rozpowszechniania dzieł, treści, udostępniania przedmiotów artystycznych, dotacje na realizację celów, czynności zleconych, a także transakcje nieekwiwalentne, w których świadczenie na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych przekracza otrzymaną w zamian cenę lub wartość usług.

Rozdział II. Obowiązki podmiotów

Art. 4. 1. Jednostki organizacyjne kościołów, związków wyznaniowych oraz kościelne osoby prawne są zobowiązane do przekazywania organom skarbowym pisemnej informacji o wysokości uzyskiwanych przychodów według stanu na ostatni dzień kwartału kalendarzowego naczelnikowi urzędu skarbowego właściwego miejscowo dla każdej jednostki.

2. Przychodem w rozumieniu ustawy są wszystkie przysporzenia majątkowe na rzecz kościołów, związków wyznaniowych, organizacji wyznaniowych i wszelkich kościelnych osób prawnych.

3. Kwoty łącznych przychodów podawane w składanej informacji nie obejmują przychodów uzyskiwanych od innych jednostek organizacyjnych danego kościoła lub związku wyznaniowego.

4. Naczelnik urzędu skarbowego dokonuje zbiorczego zestawienia otrzymanych informacji o wysokości przychodów i przekazuje je, według stanu na koniec każdego kwartału, Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej w terminie 30 dni od końca kwartału kalendarzowego.

5. Szef Krajowej Administracji Skarbowej publikuje przekazane mu informacje w zbiorczym zestawieniu zawierającym nazwę jednostki organizacyjnej kościoła lub związku wyznaniowego i wysokość ujawnionych przychodów w Biuletynie Informacji Publicznej.
6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, formularze ewidencji, o których mowa w ust. 1, uwzględniając możliwość przekazywania ich drogą elektroniczną.

Art. 5. 1. Organy administracji publicznej, państwowe osoby prawne, przedsiębiorstwa państwowe oraz spółki prawa handlowego, w których Skarb Państwa posiada przynajmniej 30% udziałów albo akcji, są obowiązane, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, przekazać do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, informację na temat wysokości środków przekazanych w roku poprzednim kościołom, związkom wyznaniowym oraz kościelnym osobom prawnym na podstawie ustaw, o których mowa w art. 2.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, obejmuje wskazanie podmiotu, któremu przekazano środki, celu, na jaki mają być one przeznaczone, wysokości tych środków oraz podstawę prawną ich przekazania.

3. Szef Krajowej Administracji Skarbowej publikuje zbiorcze zestawienie informacji, o których mowa w ust. 1, według stanu na koniec każdego roku kalendarzowego, w Biuletynie Informacji Publicznej.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, formularz informacji, o której mowa w ust. 1, uwzględniając możliwość przekazywania jej drogą elektroniczną.

Rozdział III. Zadania Szefa Krajowej Administracji Skarbowej

Art. 6. Do zadań Szefa Krajowej Administracji Skarbowej należy:

- 1) opiniowanie projektów aktów normatywnych, o których mowa w art. 2 zd. 2 ustawy;
- 2) zbieranie informacji, o których mowa w art. 3 ustawy;
- 3) prowadzenie ewidencji środków przekazanych ze środków publicznych na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych;
- 4) prowadzenie ewidencji transakcji, z których wynika przekazanie środków między podmiotami, o których mowa w art. 5 ust. 1 a kościołami, związkami wyznaniowymi i kościelnymi osobami prawnymi;
- 5) publikowanie, w Biuletynie informacji publicznej, informacji, o których mowa w art. 4 ust. 5 i art. 5 ust. 3, w terminie do 30 czerwca każdego roku;.

Art. 7. 1. W zakresie swoich zadań Szef Krajowej Administracji Skarbowej może:

- 1) występować do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w sprawach dotyczących przysporzeń ze środków publicznych na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych oraz szczególnych zasad transakcji z kościołami, związkami wyznaniowymi i kościelnymi osobami prawnymi;
- 2) informować właściwe organy nadzoru lub kontroli, w szczególności Najwyższą Izbę Kontroli, o dostrzeżonych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1, w zakresie dokonywania przysporzeń na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych;
- 3) występować do Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskami o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych;
- 4) zwrócić się o wszczęcie postępowania administracyjnego, wnosić skargi i skargi kasacyjne do sądu administracyjnego, a także uczestniczyć w tych postępowaniach - na prawach przysługujących prokuratorowi;
- 5) żądać wszczęcia przez uprawnionego oskarżyciela postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa wszczynane z urzędu;
- 6) badać, z upoważnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych, prawidłowości przekazania środków finansowych kościołom, związkom wyznaniowym oraz kościelnym osobom prawnym przez podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1.

- 7) współpracować z organizacjami pozarządowymi, społecznymi i zawodowymi, do których celów statutowych należy ochrona wolności sumienia i wyznania oraz współdziałanie ze stowarzyszeniami, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami oraz z zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami działającymi na rzecz swobody wyboru religii lub przekonań, równości praw osób wierzących wszystkich wyznań oraz niewierzących w życiu państwowym, politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturalnym w zakresie zadań, o których mowa w art. 6.

2. W celu wykonywania zadań Szef Krajowej Administracji Skarbowej może zawierać umowy na przeprowadzenie badań lub sporządzenie ekspertyz i opinii.

Art. 8.1. Podjęcie czynności przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej następuje z urzędu lub na wniosek.

2. Każdy może zwracać się do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej z wnioskiem o podjęcie działań w zakresie zadań Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, o których mowa w art. 6.

3. Szef Krajowej Administracji Skarbowej, po zapoznaniu się ze skierowanym do niego wnioskiem, może:

- 1) podjąć czynności;
- 2) wskazać wnioskodawcy przysługujące mu prawa i środki działania;
- 3) przekazać sprawę według właściwości;
- 4) odmówić podjęcia czynności, o czym, uzasadniając swoje stanowisko, zawiadamia wnioskodawcę.

Art. 9. 1. Szef Krajowej Administracji Skarbowej może zwracać się do właściwych organów, organizacji lub instytucji publicznych z ocenami i wnioskami w zakresie swoich zadań.

2. Organy, organizacje i instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, są zobowiązane do rozpatrzenia spraw skierowanych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

3. Organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, do których Szef Krajowej Administracji Skarbowej zwrócił się o podjęcie działań, o których mowa w ust. 1, są obowiązane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni, poinformować go o podjętych działaniach lub zajęтым stanowisku.

4. W przypadku, gdy organy, organizacje lub instytucje publiczne, o których mowa w ust. 1, nie poinformują Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o podjętych działaniach lub zajęтым stanowisku albo gdy Szef Krajowej Administracji Skarbowej nie podziela ich stanowiska, może zwrócić się do właściwej jednostki nadrzędnej o podjęcie odpowiednich działań.

5. Szef Krajowej Administracji Skarbowej publikuje na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej dane dotyczące liczby nieudzielonych odpowiedzi, o których mowa w ust. 4.

6. W przypadku, gdy Szef Krajowej Administracji Skarbowej stwierdził naruszenie zasad dokonywania przysporzeń ze środków publicznych na rzecz kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych lub transakcji między podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 1 a kościołami, związkami wyznaniowymi i kościelnymi osobami prawnymi, może zwrócić się z wnioskiem o wszczęcie postępowania wyjaśniającego lub dyscyplinarnego.

Art. 10. 1. Organy, organizacje lub instytucje publiczne, do których zwrócił się Szef Krajowej Administracji Skarbowej, są obowiązane z nim współdziałać i udzielać mu pomocy.

2. Organy, organizacje lub instytucje publiczne są obowiązane w szczególności:

- 1) zapewnić dostęp do akt i dokumentów spraw zakończonych;
- 2) udzielać żądanych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej informacji i wyjaśnień;
- 3) udzielać wyjaśnień dotyczących podstawy faktycznej i prawnej swoich rozstrzygnięć.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do informacji niejawnych w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 412 i 650).

4. Szef Krajowej Administracji Skarbowej jest obowiązany do ochrony oraz nieudostępniania podmiotom nieuprawnionym informacji i danych, uzyskanych zgodnie z ust. 1 i 2, jeśli stanowią one tajemnice prawnie chronione.

Art. 11. 1. Z uwzględnieniem przepisów dotyczących tajemnic prawnie chronionych Szef Krajowej Administracji Skarbowej może przetwarzać wszelkie informacje niezbędne do realizacji swoich ustawowych zadań, w tym dane osobowe.

2. Szef Krajowej Administracji Skarbowej może odmówić ujawnienia danych osobowych osoby, od której uzyskał informację oraz podmiotu, której naruszenie dotyczy, a także dokumentacji zgromadzonej w toku badania sprawy, w tym także wobec organów władzy publicznej, jeżeli uzna to za niezbędne dla ochrony wolności, praw i interesów jednostki.

3. Nie można odmówić ujawnienia informacji, w tym danych osobowych lub dokumentacji, o których mowa w ust. 2, gdy zatajenie takich informacji, danych osobowych lub dokumentów prowadziłoby do zagrożenia życia lub zdrowia innych osób lub mogło zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu.

Art. 12. 1. Szef Krajowej Administracji Skarbowej przedstawia corocznie, w terminie 90 dni od zakończenia roku kalendarzowego, ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych, a także podaje do wiadomości publicznej, sprawozdanie ze swojej działalności w poprzednim roku kalendarzowym.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności informacje o podjętych przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej czynnościach, a także uwagi o dostrzeżonych barierach i utrudnieniach w zakresie spraw należących do zadań Szefa Krajowej Administracji Skarbowej.

Art. 13. Wydatki związane z realizacją zadań Szefa Krajowej Administracji Skarbowej określonych w niniejszej ustawie są ujmowane w ustawie budżetowej i pokrywane z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Rozdział IV. Zmiany przepisów innych ustaw

Art. 14. W ustawie z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego (Dz. U. Nr 9, poz. 87) uchyla się art. 8-11.

Art. 15. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz. U. z 2017 r. poz. 1153) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 uchyla się ust. 2;

2) w art. 13 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dochody z działalności gospodarczej osób prawnych kościołów i innych związków wyznaniowych oraz spółek, których udziałowcami są wyłącznie te osoby, są zwolnione od opodatkowania w części, w jakiej zostały przeznaczone w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele kultowe, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, działalność charytatywno-opiekuńczą, punkty katechetyczne, konserwację zabytków oraz na inwestycje, których wyłącznym przedmiotem są punkty katechetyczne i zakłady charytatywno-opiekuńcze, jak również remonty tych obiektów.”.

Art. 16. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 380 i 1669) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 41:

a. ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kościół w Polsce i jego osoby prawne mają prawo realizacji inwestycji sakralnych.”;

b. uchyla się ust. 3;

- c. ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Inwestycje sakralne podlegają ogólnie obowiązującym przepisom o planowaniu przestrzennym i prawa budowlanego, a w odniesieniu do budynków zabytkowych – również przepisom o ochronie dóbr kultury.”;
- 2) w art. 42:
 - a. w ust. 1 zdanie 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Plany zagospodarowania przestrzennego obejmują także inwestycje sakralne oraz katolickie cmentarze wyznaniowe.”;
 - b. uchyla się ust. 3 - 5;
 - 3) w art. 43 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Inwestycje sakralne są finansowane ze środków własnych kościelnych osób prawnych.”;
 - 4) uchyla się art. 54;
 - 5) w art. 55 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Dochody z działalności gospodarczej kościelnych osób prawnych oraz spółek, których udziałowcami są wyłącznie te osoby, są zwolnione od opodatkowania w części, w jakiej zostały przeznaczone w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele kultowe, oświatowo - wychowawcze, naukowe, kulturalne, działalność charytatywno - opiekuńczą, punkty katechetyczne, konserwację zabytków oraz na inwestycje sakralne, o których mowa w art. 41 ust. 2, jak również na remonty tych obiektów.”.

Art. 17. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509) w art. 26 w ust. 1 w pkt 9 uchyla się lit. b.

Art. 18. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1036) w art. 18:

- 1) w ust. 1 uchyla się pkt 7,
- 2) w ust. 1a wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„1a. Kwota odliczeń z tytułów określonych w ust. 1 pkt 1 i 8 nie może przekroczyć 10% dochodu, o którym mowa w art. 7 ust. 3 albo w art. 7a ust. 1, z tym że odliczeniom nie podlegają darowizny na rzecz.”;
- 3) ust. 1c otrzymuje brzmienie:
„1c. Odliczenie darowizn, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 8, oraz odliczenie wynikające z odrębnych ustaw stosuje się, jeżeli wysokość darowizny jest udokumentowana dowodem wpłaty na rachunek płatniczy obdarowanego lub jego rachunek w banku, inny niż rachunek płatniczy, a w przypadku darowizny innej niż pieniężna – dokumentem, z którego wynika wartość tej darowizny, oraz oświadczeniem obdarowanego o jej przyjęciu.”;
- 4) ust. 1e - 1h otrzymują brzmienie:
„1e. Podatnicy, z zastrzeżeniem ust. 1h, otrzymujący darowizny, o których mowa w ust. 1 pkt 1, są obowiązani:
 - 1) w zeznaniu, o którym mowa w art. 27 ust. 1, wyodrębnić z przychodów kwotę ogółem otrzymanych darowizn ze wskazaniem celu jej przeznaczenia zgodnie ze sferą działalności pożytku publicznego, o której mowa w art. 4 ustawy wymienionej w ust. 1 pkt 1, wraz z wyszczególnieniem darowizn pochodzących od osób prawnych z podaniem nazwy i adresu darczyńcy, jeżeli jednorazowa kwota darowizny przekracza 15 000 zł lub jeżeli suma wszystkich darowizn otrzymanych w danym roku podatkowym od jednego darczyńcy przekracza 35 000 zł;

2) w terminie składania zeznania, o którym mowa w art. 27 ust. 1, udostępnić do publicznej wiadomości, poprzez publikacje w Internecie, środkach masowego przekazu lub wyłożenie dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych, informacje, o których mowa w pkt 1, i w formie pisemnej zawiadomić o tym właściwego naczelnika urzędu skarbowego. Z obowiązku tego zwolnione są podmioty, których dochód za dany rok podatkowy nie przekracza kwoty 20 000 zł.

1f. Podatnicy otrzymujący darowizny, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 8, którzy nie składają zeznania, o którym mowa w art. 27 ust. 1, są obowiązani w terminie, o którym mowa w art. 27 ust. 1:

- 1) przekazać urzędowi skarbowemu informacje o kwocie ogółem otrzymanych darowizn ze wskazaniem celu jej przeznaczenia zgodnie ze sferą działalności pożytku publicznego, o której mowa w art. 4 ustawy wymienionej w ust. 1 pkt 1, wraz z wyszczególnieniem darowizn pochodzących od osób prawnych z podaniem nazwy i adresu darczyńcy, jeżeli jednorazowa kwota darowizny przekracza 15 000 zł lub jeżeli suma wszystkich darowizn otrzymanych w danym roku podatkowym od jednego darczyńcy przekracza 35 000 zł;
- 2) udostępnić do publicznej wiadomości, poprzez publikacje w Internecie, środkach masowego przekazu lub wyłożenie dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych, informacje, o których mowa w pkt 1, i w formie pisemnej zawiadomić o tym właściwego naczelnika urzędu skarbowego. Z obowiązku tego zwolnione są podmioty, których dochód za dany rok podatkowy nie przekracza kwoty 20 000 zł.

1g. Podatnicy korzystający z odliczenia darowizn, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 8 oraz wynikającego z odrębnych ustaw, są obowiązani wykazać w zeznaniu, o którym mowa w art. 27 ust. 1, kwotę przekazanej darowizny, kwotę dokonanego odliczenia oraz dane pozwalające na identyfikację obdarowanego, w szczególności jego nazwę, adres i numer identyfikacji podatkowej lub numer uzyskany w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, w którym obdarowany ma siedzibę, służący dla celów podatkowych identyfikacji.

1h. Do podatników, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4a, składających zeznanie, o którym mowa w art. 27 ust. 1, otrzymujących darowizny, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przepisy ust. 1e i 1f stosuje się odpowiednio.”.

Art. 19. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2018 r. poz. 121):

- 1) w art. 37 w ust. 2 uchyla się pkt 10;
- 2) w art. 68 w ust. 1 uchyla się pkt 6;
- 3) w art. 109 w ust. 3 uchyla się pkt 2.

Art. 20. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 16 ust. 10 i 10a otrzymują brzmienie:
„10. Składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe duchownych oraz członków zakonów kontemplacyjnych klauzurowych, misjonarzy w okresach pracy na terenach misyjnych, finansują, w całości, z własnych środków, ubezpieczeni.

10a. Składki za ubezpieczonych, o których mowa w ust. 10 może finansować zwierzchnia krajowa instytucja kościoła lub związku wyznaniowego, po uprzednim powiadomieniu Zakładu.”.

Art. 21. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2018 r. poz.1405) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2a w ust. 3 pkt 1 uchyla się lit. d;
- 2) w art. 3 w ust. 5 uchyla się pkt 3;
- 3) w art. 4 w ust. 4 uchyla się pkt 4.

Art. 22. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1510):

- 1) w art. 85 dodaje się ust. 19 i 20 w brzmieniu:

„19. Składki na ubezpieczenie zdrowotne duchownych oraz alumnów wyższych seminariów duchownych i teologicznych, postulantów, nowicjuszy i juniorystów oraz ich odpowiedników, z wyłączeniem osób duchownych będących podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych lub zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych, finansują, w całości, z własnych środków, ubezpieczeni.

20. Składki za ubezpieczonych, o których mowa w ust. 19 może finansować zwierzchnia krajowa instytucja kościoła lub związku wyznaniowego, po uprzednim powiadomieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.”.

- 2) w art. 86 uchyla się ust. 4 i 5.

Rozdział V. Przepisy dostosowujące i wejście w życie

Art. 23. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wszelkie należności i zobowiązania Funduszu Kościelnego przejmuje Skarb Państwa.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w terminie do 31 grudnia 2020 roku, dokona rozliczenia środków Funduszu Kościelnego i zamknie wszystkie jego rachunki.

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, za wyjątkiem art. 17 i 18, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Uzasadnienie

Stan obecny

Art. 10 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania w ust. 1 ustanawia generalną zasadę, że Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, neutralnym w sprawach religii i przekonań. Przepis ten obowiązuje od niemal 30 lat, a jego konstytucyjnym wyrazem jest nakaz bezstronności władz publicznych w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych wyrażony w art. 25 ust 2 Konstytucji RP. Stosunki państwa z kościołami i związkami wyznaniowymi zgodnie z zasadą wzajemnej niezależności i autonomii oddzielają sferę aktywności instytucji religijnych w której mogą funkcjonować autonomicznie i niezależnie od władzy państwowej i sferę poddaną władzy państwowej obejmującą m.in. kształtowanie systemu obowiązującego prawa w tym prawa podatkowego.

Pomimo wyraźnego i jednoznacznego uregulowania, bieżąca obserwacja polskiego życia politycznego i społecznego wskazuje, że nie jest ona respektowana. Władze publiczne bez skrępowania wspierają zarówno Kościół katolicki jak i inne kościoły, związki wyznaniowe i organizacje religijne. Praktyka wspierania finansowego kościelnych osób prawnych podobnie jak stworzenie całego systemu ulg, zwolnień, uprawnień pozwalających na czerpanie z nich zysków w tym także różnych form działalności gospodarczej pozostającej zupełnie poza sferą działalności statutowej (religijnej) narusza m.in. zasadę równego traktowania przedsiębiorców, osób niewierzących wobec wierzących, organizacji świeckich

wobec religijnych. Poprzez uprzywilejowanie w obowiązującym systemie prawnym jak też tworzenie klimatu nasycenia pierwiastkami religijnymi wszystkich sfer życia obywateli stwarza się pozory powszechnej akceptacji dla szerokiego finansowania Kościoła katolickiego, jego organizacji i tzw. wyznaniowych osób prawnych, a także innych kościołów i związków wyznaniowych mniejszościowych korzystających z uregulowanej sytuacji prawnej i związanych z nią przywilejów, chociaż w istotnie skromniejszym zakresie.

Szczególną regulacją, podkreślającą nadrzędną zasadę świeckości Państwa, jest określony obecnie w art. 10 ust. 2 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania generalny zakaz dotowania i subwencjonowania kościołów i innych związków wyznaniowych przez państwo i państwowe jednostki organizacyjne.

Zakaz ten nie ma charakteru bezwzględny. Ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania przewiduje, że inne ustawy, a nawet akty wykonawcze, mogą określać od niego wyjątki. W chwili obecnej, mimo podejmowanych prób dokonania wyliczeń, nie jest możliwa do ustalenia skala dotacji i subwencjonowania przez Państwo kościołów i związków wyznaniowych. W odczuciu znacznej części społeczeństwa i to nie tylko reprezentowanego przez środowiska oraz organizacje laickie, świeckie i ateistyczne, uprzywilejowanie podatkowe kleru, kościelnych osób prawnych, w tym bezpośrednie finansowanie instytucji kościołów i związków wyznaniowych, uczelni wyznaniowych i wydziałów teologicznych na uczelniach państwowych poprzez dotacje, ulgi, zwolnienia, udostępnianie i umożliwianie zakupu nieruchomości na uprzywilejowanych zasadach, a także pośrednie poprzez dotacje dla organizacji kościelnych, zapewnienie wynagrodzeń katechetom, kapelanom, wykładowcom oraz innym funkcjonariuszom Kościoła szeroko dopuszczonym do wykonywania usług duszpasterskich na koszt wszystkich podatników – jest niesłuszne i niesprawiedliwe i jako takie nieuprawnione w różnorodnym światopoglądowo społeczeństwie.

Dotychczasowe próby pozaustawowego rozwiązania problemu

W 2009 r. w odpowiedzi na interpelację nr 11150 poselską, posła Sławomira Kopycińskiego w przedmiocie finansowania kościołów i związków wyznaniowych z budżetu państwa Minister Finansów oświadczył, że nie posiada informacji o wysokości wydatków budżetu państwa przeznaczonych na finansowanie lub dofinansowanie działalności kościołów i związków wyznaniowych. Organem odpowiedzialnym za koordynację działań państwa obejmujących stosunki państwa z Kościołem katolickim i innymi kościołami i związkami wyznaniowymi jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, a szczegółowe informacje mogłoby ewentualnie udzielać dysponent realizujący wydatki ze środków planowanych w ramach części budżetowych będących w ich dyspozycji.

W czerwcu 2018 r. szeroką interpelację dotyczącą zakresu, wysokości poszczególnych pozycji opisanych w interpelacji i sposobów finansowania kościołów i związków wyznaniowych, przygotowaną przez SLD, złożył poseł Jacek Protasiewicz. Parlamentarzysta podjął kolejną próbę ustalenia wysokości materialnego wsparcia dla wspólnot religijnych wobec regularnego pojawiania się w środkach masowego przekazu informacji o bardzo wysokich kwotach bezpośredniego finansowania czy też przekazywanych im nieruchomości, wartości przeróżnych praw i ulg.

Są to informacje niemożliwe do zweryfikowania, a brak kompleksowych danych dotyczących wsparcia finansowego tak bezpośredniego, jak i pośredniego, ze środków publicznych na rzecz związków wyznaniowych umożliwia swobodne manipulowanie dowolnie określanymi wysokościami, kreowanie stereotypowych, często nieprawdziwych ocen i opinii. W roku 2014 kardynał Kazimierz Nycz na wystąpieniu w Częstochowie oceniał koszty działalności Kościoła katolickiego obejmujące zarówno duszpasterstwo jak i sferę charytatywno-opiekuńczą, kulturalno-dydaktyczną i utrzymanie obiektów kościelnych na 8 mld zł rocznie. Tymczasem autor publikacji książkowej pt. "Kasa Pana Boga" S. Mosz wydanej w 2015 roku ocenia realne koszty państwa ponoszone na rzecz Kościoła katolickiego na kwotę 14 mld złotych rocznie. Kwota ta nie uwzględnia ogromnej wartości przysporzeń majątkowych

przekazanych kościołowi na mocy decyzji bezprawnie działającej Komisji Majątkowej. Pomimo wagi zgłoszonej interpelacji do dnia powstania niniejszego projektu (tj. przez ponad pół roku) odpowiedź na interpelację nie została udzielona nawet częściowo, natomiast problematyka poruszona w interpelacji budzi coraz większe emocje społeczne.

Biorąc pod uwagę opisane uwarunkowania, niezbędne jest dokonanie zmian ustawowych, nakładających bezpośrednio obowiązek informacyjny na podmioty publiczne, objęte dyspozycją obecnego art. 10 ust. 2 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jak i zobowiązanie kościołów, związków wyznaniowych i innych kościelnych osób prawnych do ujawniania wysokości uzyskiwanych przychodów.

Projektowana ustawa przewiduje wprowadzenie zmian w ustawie o przejęciu przez państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego, ustawie o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, ustawie o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polsce, ustawach o podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych, ustawie o gospodarce nieruchomościami, ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego oraz ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Rozwiązania wprowadzane niniejszą ustawą

W preambule zawarto odwołanie do zasad konstytucyjnych oraz do konkordatu w odniesieniu do sytuacji prawnej Kościoła katolickiego.

Art. 1 i 2 ustawy to wzmocnienie postanowień ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania podkreślające rozdział sfery autonomii religijnej od władzy państwowej uprawnionej do kształtowania prawa pozytywnego poza sferą religijną. Proponuje się, aby wyjątki od obowiązującej obecnie zasady zakazu dotowania i subwencjonowania kościołów i innych związków wyznaniowych przez państwo i państwowe jednostki organizacyjne mogły wynikać wyłącznie z wyraźnych przepisów rangi ustawowej. Przyjmując, że Rzeczpospolita Polska jest państwem świeckim, w którym organem władzy ustawodawczej jest pochodzący z wyborów powszechnych parlament, niedopuszczalne jest przekazywanie środków publicznych wspólnotom religijnym poza kontrolą demokratyczną, w drodze uznaniowych decyzji organów władzy publicznej bez zachowania pełnej jawności i poprzedzenia publiczną debatą parlamentarną. Przykładami takich debat z lat ubiegłych mogłyby być przyznanie środków na budowę Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie, rozszerzenie konkordatowego katalogu wyższych uczelni wyznaniowych finansowanych przez państwo czy też finansowanie Światowych Dni Młodzieży, które odbyły się w Krakowie (państwo pokryło 10% kosztów organizacji wydarzenia na kwotę ponad 20 mln zł).

Art. 3 i 4 ustanawiają nowy standard jawności finansowania działalności kościołów, związków wyznaniowych i kościelnych osób prawnych w Polsce. Art. 3 ustawy nakazuje podmiotom publicznym informowanie o wszelkich przysporzeniach na rzecz kościołów i związków wyznaniowych. Wprowadza przy tym definicję przysporzenia majątkowego.

Natomiast art. 4 ustawy nakłada obowiązek informacyjny w zakresie ujawniania przychodów przez kościoły, związki wyznaniowe i kościelne osoby prawne. W ten sposób zrealizowany zostanie postulat jawności przy zapewnieniu równości w zakresie obowiązków podmiotów kościelnych i świeckich. W obecnym stanie prawnym wszystkie podmioty (osoby fizyczne, prawne, stowarzyszenia itp.) mają, wynikający z różnych przepisów, obowiązek ewidencjonowania swoich przychodów i sprawozdawania ich stanu do organów podatkowych. Aktualnie takiego generalnego obowiązku nie mają jedynie jednostki organizacyjne kościołów, związków wyznaniowych oraz kościelnych osób prawnych niezasadnie cieszących się niejawnością swoich finansów.

W związku z tym projektowana ustawa nakazuje również takim podmiotom informowanie o wszystkich uzyskiwanych przychodach. Obowiązek ten obejmuje zarówno przysporzenia otrzymywane od instytucji państwowych i publicznych, jak również innych przychodów, otrzymywanych od prywatnych osób prawnych i fizycznych. Obejmuje on zatem także przychody z działalności usługowej jednostek kościelnych, takich jak opłaty za chrzty, śluby, pogrzeby, jak również dobrowolne darowizny, takie jak tzw. taca czy kolęda. Jednostka kościoła czy związku wyznaniowego będzie mieć obowiązek informowania właściwego naczelnika urzędu skarbowego o wysokości takich przychodów w łącznej ich wysokości bez wskazywania konkretnego źródła tj. np. bez wyodrębniania przychodów z tradycyjnej kolekty, obrzędów chrzcin, pogrzebów itp. Informacje te będą publikowane przez Szefa KAS i w efekcie powszechnie dostępne po upływie każdego roku kalendarzowego.

Art. 5 ustawy wprowadza obowiązek dla wszystkich organów administracji publicznej, państwowych osób prawnych, przedsiębiorstw państwowych oraz spółek prawa handlowego, w których Skarb Państwa posiada przynajmniej 30% udziałów albo akcji, przekazywania Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej corocznej informacji na temat wysokości środków przekazanych w roku poprzednim kościołom i związkom wyznaniowym oraz kościelnym osobom prawnym. Szef KAS będzie zobowiązany do opublikowania informacji o wysokości tych środków na stronie Biuletynu informacji publicznej, o którym mowa w przepisach ustawy o dostępie do informacji publicznej. Przyjęcie, że informacje o środkach przekazanych kościołom, związkom wyznaniowym i kościelnym osobom prawnym, są objęte ustawą o dostępie do informacji publicznej, sprawi, że każdy zainteresowany będzie mógł taką informację uzyskać. Ewentualna odmowa ich przekazania jest zaskarżalna do sądu administracyjnego. W tej sprawie istnieje bogate orzecznictwo.

Rozdział III reguluje procedurę jawności przysporzeń majątkowych na rzecz podmiotów kościelnych. Ustawa rozszerza zadania Szefa Krajowej Administracji Skarbowej (KAS). Przepisy o jego nowych zadaniach zostały oparte na wzorcu instytucji Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców. Należy podkreślić, że ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej przewiduje możliwość realizacji przez Szefa KAS zadań określonych w odrębnych przepisach.

Ustawa wyznacza Szefa KAS jako organ właściwy do zapewniania jawności finansów kościołów, związków wyznaniowych oraz kościelnych osób prawnych. Takie umiejscowienie organu zapewni mu, z jednej strony, możliwość realizacji jego zadań, z drugiej zaś nie powoduje konieczności tworzenia nowej, kosztownej instytucji. Szef KAS już funkcjonuje i będzie wykonywać swoje zadania przy pomocy urzędu obsługującego Ministra Finansów, w ramach obecnego budżetu tego resortu.

Szef KAS będzie stać na straży realizacji zasad wynikających z ustawy. Oznacza to, że do jego kompetencji należeć będą wyłącznie sprawy związane z ewidencją środków finansowych przekazywanych kościołom, związkom wyznaniowym i kościelnym osobom prawnym. Szef KAS będzie zbierać informacje o takich przysporzeniach, ewidencjonować te środki i transakcje oraz publikować w Biuletynie Informacji Publicznej dane o wielkości tych środków i liczbie transakcji.

W celu zapewnienia Szefowi KAS możliwości skutecznej realizacji zadań, ustawa przewiduje odpowiednie instrumenty. Szef KAS będzie mógł występować do odpowiednich organów (w tym nadzorczych i kontrolnych) o podjęcie odpowiednich działań. Będzie mógł także występować do Naczelnego Sądu Administracyjnego z wnioskiem o wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności. Będzie mógł także uczestniczyć w toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowo administracyjnych (na prawach przysługujących prokuratorowi), żądać wszczęcia postępowań administracyjnych oraz przygotowawczych w przypadku podejrzenia przestępstwa ściganego z urzędu. Szef KAS może działać na wniosek, jak również z urzędu, z własnej inicjatywy.

Ustawa nakłada również obowiązki na inne podmioty w związku z działaniami Szefa KAS. Organy, organizacje i instytucje publiczne, do których zwróci się Szef KAS, obowiązane są do rozpatrzenia

skierowanych spraw oraz przedstawienia Szefowi KAS wyczerpującej informacji o podjętych działaniach. W wypadku jeżeli tego nie zrobią, albo Szef KAS nie podzieli ich poglądu, może on zwrócić się do ich jednostki nadrzędnej. Natomiast w przypadku stwierdzenia przez Szefa KAS naruszenia zasad, może on zwrócić się do właściwego organu o wszczęcie postępowania wyjaśniającego lub dyscyplinarnego. Szef KAS podaje również do publicznej wiadomości dane dotyczące nieudzielonych mu odpowiedzi.

Organy, do których zwróci się Szef KAS, są zobowiązane do udzielenia mu wszelkiej pomocy oraz zapewnienia dostępu do akt i dokumentów.

Szef KAS przedstawia roczne sprawozdanie ze swojej działalności, które podawane jest do publicznej wiadomości w terminie 90 dni od zakończenia roku kalendarzowego.

Zmiany przepisów innych ustaw

Zmiana ustawy o przejęciu przez państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego przewiduje likwidację Funduszu Kościelnego. Ustawa przewiduje, że wszelkie należności i zobowiązania funduszu przejmuje Skarb Państwa. Z kolei minister finansów, do końca 2020 r., rozliczy środki funduszu i zamknie jego rachunki.

Zmiana ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania przewiduje wzmocnienie normy art. 10. Nowa ustawa podkreśla rozdzielność sfery autonomii i niezależności kościołów, związków wyznaniowych oraz państwa uprawnionego do wprowadzania na swoim terytorium obowiązków informacyjnych i prawno-podatkowych. Ponadto, w celu uniknięcia ryzyka wydatkowania środków, pozyskanych przez kościoły, związki wyznaniowe i kościelne osoby prawne od instytucji publicznych, na cele niezwiązane z podstawową ich działalnością, projekt dokonuje nowelizacji art. 13 ust. 5 ustawy. Proponuje się, aby przewidywane w tym przepisie zwolnienie podatkowe nie dotyczyło dochodów tych jednostek przeznaczanych na tzw. inwestycje kościelne. Brak bowiem uzasadnienia, aby instytucja kościelna nie płaciła podatku dochodowego od środków, które przeznacza np. na budowę obiektów komercyjnych. Takie sytuacje, znane z doniesień prasowych, prowadzą bowiem do zakłócenia elementarnych zasad uczciwej konkurencji między działaniami czysto komercyjnymi różnych podmiotów.

Zmiany w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej mają na celu likwidację uprzywilejowania inwestycji kościelnych. Chodzi o wszelkie inwestycje dokonywane przez kościół katolicki oraz kościelne osoby prawne, które nie służą celom sakralnym. Ustawa przewiduje, że inwestycje takie nie będą uwzględniane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (tzn. inwestycje kościelne będą mogły powstawać na gruntach należących do kościoła na takich samych zasadach, jak wszelkie inne inwestycje). Uchyła się przy tym przepis pozwalający organom jednostek samorządu terytorialnego na ustalanie ceny takich gruntów. Oznacza to, że np. gmina będzie mogła sprzedać swój grunt podmiotowi kościelnemu na takich samych zasadach, jak każdemu innemu podmiotowi prywatnemu.

Ustawa przywraca także prawo pierwokupu na rzecz Skarbu Państwa w obrocie nieruchomościami między kościelnymi osobami prawnymi.

Zmiany w ustawach o podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych usuwają preferencyjne warunki zaliczenia w poczet kosztów uzyskania przychodu darowizn na tzw. cele „kościelne”. Zmiana podyktowana jest realizacją zasady równości podmiotów wobec prawa, gdyż z podobnego przepisu nie korzystają organizacje światopoglądowe o charakterze świeckim.

Ustawa o gospodarce nieruchomościami przewiduje cztery przypadki, w których instytucje kościelne mogą uzyskać znaczne przysporzenia majątkowe:

- 1) art. 37 ust. 2 pkt 10 przewidujący możliwość zbycia w trybie bezprzetargowym,
- 2) art. 68 ust. 1 pkt 6 przewidujący bonifikatę w cenie zakupu,
- 3) art. 72 ust. 3 pkt 2 przewidujący obniżoną stawkę opłaty za użytkowanie wieczyste,
- 4) art. 109 ust. 3 pkt 2 wyłączający prawo pierwokupu przysługującego gminie w przypadku sprzedaży nieruchomości między podmiotami kościelnymi.

Projekt przewiduje pozostawienie jedynie obniżonej stawki za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych pod budowę obiektów sakralnych wraz z budynkami towarzyszącymi, plebanii w parafiach diecezjalnych i zakonnych, archiwów i muzeów diecezjalnych, seminariów duchownych, domów zakonnych oraz siedzib naczelnych władz kościołów i związków wyznaniowych.

W opinii projektodawców nie ma żadnego uzasadnienia dla utrzymywania pozostałych przywilejów dla nieruchomości należących do kościołów i związków wyznaniowych. Ich funkcjonowanie stanowi zaprzeczenie zasady równości podmiotów wobec prawa.

Zmiany w ustawach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz o systemie ubezpieczeń społecznych usuwają przepisy o opłacaniu składek za duchownych przez Fundusz Kościelny. Ustawa przewiduje, że funkcjonariusze kościołów i związków wyznaniowych będą sami opłacać składki. Niemniej składki te może finansować zwierzchnia krajowa instytucja kościoła lub związku wyznaniowego, po uprzednim powiadomieniu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Zmiany w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego przewidują usunięcie przepisów uprzywilejowujących instytucje kościelne. Podmioty kościelne i należące do nich grunty będą podlegać, w zakresie obrotu ziemią rolną, tym samym zasadom, co inne podmioty.

Przepisy przejściowe i dostosowujące oraz przepis o wejściu w życie

Ustawa reguluje zasady likwidacji Funduszu Kościelnego. Przewiduje się, że nastąpi to do końca 2020 r., to jest 70 lat po ustanowieniu funduszu.

Obecny system ubezpieczeń społecznych osób duchownych narusza zasadę równości ubezpieczonych wobec prawa, zasadę bezstronności światopoglądowej władzy publicznej oraz zasadę niezależności państwa i kościołów każdy w swoim zakresie. Zważywszy jednak na fakt, że środki Funduszu Kościelnego przeznaczone są także na inne cele społecznie użyteczne – charytatywne, opiekuńcze, walkę z patologiami czy prace remontowo-budowlane w obiektach sakralnych - rolą państwa, a nie autorów niniejszego projektu, jest ustalenie sposobu finansowania celów dotychczas finansowanych z funduszu. Regulację taką należy opracować w drodze ustawowej, po konsultacjach z kościołami i związkami wyznaniowymi, stosownie do art. 25 ust 3 Konstytucji RP.

Podobnie jest zadaniem władzy państwowej uregulowanie zasad finansowania osób duchownych czy to w postaci odpisu podatkowego przekazywanego przez wierzących na rzecz swoich kościołów i związków wyznaniowych czy to w postaci podatku kościelnego przy zachowaniu zasad jawności i przedkładaniu okresowych sprawozdań z wykorzystania uzyskanych w wyniku opodatkowania środków pieniężnych.

Wejście w życie ustawy zawierającej proponowane rozwiązania musi przewidywać długi okres *vacatio legis* ze względu na zakres czynności przygotowawczych i informacyjnych jakie muszą być przedsięwzięte dla popularyzacji zawartych w niej rozwiązań, wydania aktów wykonawczych i ewentualnych zmian organizacyjnych w urzędach, na które ustawa nakłada nowe zadania. Stąd termin wejścia w życie proponuje się ustalić na 6 miesięcy od dnia jej ogłoszenia.

Natomiast zmiany w ustawach podatkowych wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie dotyczy kwestii podlegających jakimkolwiek regulacjom prawnym Unii Europejskiej.

Ustawa nie zawiera przepisów technicznych wymagających notyfikacji. Nie wymaga również konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekcja skutków finansowych

Wprowadzenie projektowanych rozwiązań nie spowoduje istotnego obciążenia dla budżetu państwa. Co więcej, obowiązywanie ustawy przyniesie konkretne oszczędności wynikające zwłaszcza z zakazu pozaustawowego finansowania działalności kościołów i związków wyznaniowych.

Obecnie możliwe jest jedynie szacunkowe określenie z dużym przybliżeniem spodziewanych korzystnych dla budżetu państwa rezultatów wprowadzanych rozwiązań. Wynika to z dwóch powodów. W pkt 2 niniejszego uzasadnienia omówiono szczegółowo ograniczone możliwości ustalenia wysokości obecnych wydatków budżetowych na wsparcie materialne kościołów i związków wyznaniowych. Poza tym w aktualnej sytuacji brak jest przesłanek potrzebnych dla oszacowania utraconych przez Skarb Państwa wpływów do budżetu z tytułu powinności podatkowych kościelnych osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą i zwolnionych z opodatkowania czy odpisów podatkowych z tytułu darowizn na cele kultu religijnego. W odpowiedzi na interpelację nr 19360 posła Sławomira Kopycińskiego w sprawie wysokości odliczeń z tytułu ulgi podatkowej określonej w art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, Minister Finansów już 10 lat temu stwierdził, że powoduje ona istotny uszczerbek dochodów budżetu państwa. W roku 2009 ulga ta wyniosła 325 669 tys. zł co dało skutek finansowy w postaci uszczerbku w dochodach państwa w wysokości ponad 83 mln zł. Przy tym, według resortu finansów, wartość ta wykazywała stały wzrost.

Wobec tego możemy jedynie szacunkowo i z dużym przybliżeniem określić, że spodziewane korzystne rezultaty dla budżetu państwa sięgnęłyby rocznie kwoty ok. 2 mld zł. Na kwotę tę składają się:

- likwidacja wszelkich pozaustawowych form subwencjonowania kościołów i związków wyznaniowych,
- likwidacja podatkowego uprzywilejowania darowizn na cele kultu religijnego (odliczanie przez darczyńców tych darowizn od wykazywanego przychodu do 6% w odniesieniu do osób fizycznych i 10% w odniesieniu do osób prawnych),
- objęcie opodatkowaniem na zasadach ogólnych dochodów z działalności gospodarczej osób prawnych kościołów i związków wyznaniowych przeznaczonych na tzw. inwestycje kościelne (ogromne kwoty wynikające np. z różnicy w cenie nabycia nieruchomości na uprzywilejowanych warunkach, a następnie ich zbywania inwestorom po cenie rynkowej, czyli wielokrotnie wyższej od zapłaconej)
- likwidacja Funduszu Kościelnego (jego wysokość sięgnęła już kwoty 150 mln zł)
- pozyskanie składek na ZUS i NFZ od nowych kategorii zobowiązanych
- kwoty utracone przez Skarb Państwa w wyniku uprzywilejowanego handlu ziemią rolną przez kościoły i związki wyznaniowe.

Koszty wprowadzenia zamierzonych zmian prawnych są w zasadzie pomijalne. Dodatkowe czynności organów administracji, zwłaszcza aparatu skarbowego, zmieszczą się w dotychczasowych budżetach tych organów nie wymagając tworzenia nowych etatów i związanych z nimi kosztów. Ustawa nakłada obowiązki ewidencyjne na beneficjentów uzyskiwanych korzyści majątkowych. Wyliczenie ewentualnych kosztów dla tych jednostek nie jest jednak możliwe.